kus isa mulle nii ütles, olin ma koguni armetu ja wäeti. Ei ma julgenud enam kellegiga kõnelda, ei kellegi silma waadata. Nagu oleksin ma mõne õela teo ära teinud, või tahaksin midagi paha lähema aja sees ära teha ning kardaksin, et see inimeste ees awalikuks saab — niisugune kartuse, hirmu ja häbi joon oli mul näol ja rinnus. Mitte ükski isa ja ema eest ei häbenenud ma, ka iga wõõra ees, isegi enda sulase ning küla karjatse ees lõin ma silmad maha, nagu teaksiwad nemadki mu ülekohtu tegu ja naeraksiwad mind. Enne olin ma sagedaste Pealme talus käinud Mihklit waatamas. Nüüd käisin ennemaste wersta maad ümber küla, kui et ma Pealme wärawast oleksin mööda läinud. Ja ometigi polnud meie Mihkliga mitte ühte halba sõna wahetanud. Kosimisest üleüldse polnud meil kahel millalgi juttu ja Wiiu kosimisest alles õige sugugi mitte.

„Mis me oma Reinuga ometi peame peale hakkama," kuulsin ma ühel õhtul ema isa käest sängis küsiwat; ta on ära nõiutud?"

„See ta küll näib olewat. Mina ei saa temast ka aru. Arwasin esmalt, et ehk poisil on ka ju naese wõtmise nõuud peas keerlemas. Ta näis ikka üle aja seda kooli-Wiiut nii miilustama. Ütlesin korra talle ka ju, et ta ometi mees oleks ja kosja lähets, kui king sealt poolt pigistab. Aga sest ajast saadik pois weel halbim oma olemises." Nii wastas mu isa ja õnneks oli ta nii unine, et selle peale magama jäi.

Mull käis külm ja palaw üle ihu seda lühikest arutamist kuuldes. Kõigel ööl ei saanud ma silma kinni ja enne ega pärast ei mäleta ma enam, et mull nii wiletsat ööd oleks olnud kui seekord. Enne häbenesin ma ainult päew ajal, nüüd tundsin, kuda ööselgi mu silmad alla waosiwad, nagu waataks keegi mu otsa. Wiimaks arwasin ma isegi, et ma ära nõiutud olen. Nõidumist polnud meie peres minu noorel põlwel nii raske mitte uskuda, sest mu isa isa oli ilmadetegija nime all weel pärast surma mõnda aega kuulus ning ta olla ka, nii kõnelewad weel praegu külas wanad naesed ja usuwad seda, nõidumist osanud.

Hea küll, mina uskusin sel pubul ka, et keegi on mind ära nõidunud ja olin wäga õnnetu.

Suwi südamel ühel ilusal pühapäisel päewal ütles ema mulle:

„Poeg, läheme kooli Hantsu waatama. Ta olla wäga raskeste kondiwalus maas."

Ma polnud oma kooliajast saadik enam jalaga koolile saanud. See kutsmine ema suust wõõrastas mind. Aga ma olin wiimasel ajal nii kõik mõtlemised ja arwamised kõrwale jätnud ja wastarääkimist polnud ma ülepea kunagi oma wanemate, ei isa ega ema wasta õppinud, nii panin sõnalausumata pühapäewa kuue selga ning ümmarguse wiltkübara päbe ja sammusin ema taga nagu tema wari koolimaja poole. Mida lähemalle meie koolimaja juurde jõudsime, seda aramaks läks mo meel. Ma astusin tasemalt, nii et ema minust hea tüki teed ette jõudis. Koolimaja ees ootas ta mind ja küsis naerates: „Kas wäsisid ära?"

„Ei wäsinud, aga ma jäin niisama waatama."

„Lähme siis nüüd sisse."

Astusime sisse. Ema ikka ees, mina tasakeste taga järel. Ees toas polnud kedagi inimest. Tühjad koolipingid seisiwad seinte ääres ühteteise otsas hunnikus. Meie sisse astumist polnud ka wist ükski kuulnud, sest keegi ei tulnud meile wasta. Ema astus mõne sammu lesket tuba ja katsus kõhatada. See ei läinud mitte hästi korda. Ootasime pisut aega. Nüüd käskis ema mind ukse uueste lahti teha ja tugewaste kinni panna. Ma täitsin käsku. Aga wist ei lükkanud ma ka nüüdki ust mitte küllalt kõwaste kinni, et pauku oleks kaugemalle kuulda olnud, sest meid jäädi uueste ootama. Ema astus jälle mõne sammu koolmeistri kambri ukse poole. Tee peal tuli talle koolitoa ahju alt kirju kass wasta nurudes ja saba sorus. Ema kummardas ja paitas seda looma:

„Sa hea loom! kas hiiresid püüad ka?" küsis ema kaunis kuuldawa healega. Kõigiti ei käinud see küsimine mitte kassi kohta, waid pidi koolmeistri pererahwale kuuluma, et külalised eestoas ootawad.

Eesti rahwa Kasuline Kalender 1885 lk 29